

УДК 3.33:330

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-5>**Рябець Н.М.**

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Тимків І.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Riabets Nataliia

*Ph.D. in Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Management
SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"*

Тумків Ірина

*Ph.D. in Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Management
SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman"*

ШЕРІНГ-ЕКОНОМІКА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

SHARING-ECONOMY: CONCEPTUAL FRAMEWORKS AND CURRENT DEVELOPMENT TRENDS IN THE GLOBAL ECONOMIC SYSTEM

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто нову економічну модель, що отримала назву «шерінг-економіка», яка нині активно формується і розвивається як окремий сектор економіки, незважаючи на кризові явища, у глобальній економічній системі. Досліджено концептуальні засади цієї економічної моделі. Наведено основні кількісно-якісні характеристики цього сектору глобальної економіки. Проаналізовано тенденції та драйвери її розвитку на глобальному ринку, ідентифіковано її переваги перед традиційною моделлю. Виявлено галузеві особливості шерінгової економіки. Подано одні з найбільш популярних шерінг-платформ глобального ринку. Розглянуто можливості шерінг-економіки виступити потенційним інструментом зведення негативних екологічних наслідків до мінімуму та зниження обсягів споживання ресурсів, світові запаси яких є обмеженими. Наведено основні проблемні аспекти правового регулювання цього сектору глобальної економіки.

Ключові слова: шерінг-економіка, глобальна економічна система, спільне користування, шерінг-сервіси, комунікаційні платформи, драйвери розвитку.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрена новая экономическая модель, получившая название «шеринг-экономика», которая сейчас активно формируется и развивается как отдельный сектор экономики, несмотря на кризисные явления в глобальной экономической системе. Исследованы концептуальные основы этой экономической модели. Приведены основные количественно-качественные характеристики этого сектора глобальной экономики. Проанализированы тенденции и драйверы ее развития на глобальном рынке, идентифицированы ее преимущества перед традиционной моделью. Выявлены отраслевые особенности шеринговой экономики. Предоставлены одни из наиболее популярных шеринг-платформ глобального рынка. Рассмотрены возможности шеринг-экономики выступить потенциальным инструментом сведения негативных экологических последствий к минимуму и снижения объемов потребления ресурсов, мировые запасы которых являются ограниченными. Приведены

основные проблемные аспекты правового регулирования этого сектора глобальной экономики.

Ключевые слова: шеринг-экономика, глобальная экономическая система, совместное потребление, шеринг-сервисы, коммуникационные платформы, драйверы развития.

ANNOTATION

Shared consumption economy is a new socioeconomic model that sets itself the task of solving the existing global problems arising from the increased demand for consumption. From on the other hand, it is a new way of interaction between people, and a new concept that has already proven its need for many in their spheres of life. The sharing economy, or as it is also called "share economy", is a fairly new concept. It appeared in early 2000 and was associated with a new business model that would seek to solve social problems, given the rapid population growth and depletion of resources. However, for the first time, this concept was introduced by Lawrence Lessig, professor of law at Stanford University, in 2008. This concept describes the interaction between people, some of whom have assets, but do not use them, and are ready to share these assets with other people, to meet the needs of the latter. This concept has a certain use historic conditionality of its occurrence. The ubiquitous emergence of a share economy was promoted by the Internet. In our time, Internet penetration is at the high level and in this regard, the process of obtaining services is more fast and easy. Speed is achieved by organizing the process of obtaining services directly, by passing intermediaries. As for simplicity, this means that in many countries, a generation of people has already grown up who easily uses different applications or sites for ordering services, and the number of such people will only grow. Thus, we can talk about the natural occurrence of this type of consumption as a sharing economy. On the one hand, it is becoming popular, thanks to the development of people's desire to create a good living conditions for future generations, while maintaining a comfortable environment for you. On the other hand, in connection with the widespread development of the Internet, it became possible to use the application to meet the needs for certain services. The sharing economy is an interaction between two

parties, one of which has resources and does not use them, and the other side is ready to rent these resources for a while to meet their needs. This new economic concept is designed to solve the problems that are acutely faced society, first of all, inefficient use of resources, etc. Thus, the process of consumption will be in a completely new format, where the satisfaction of needs is possible at a comparatively lower cost.

Key words: sharing economy, shared consumption, global economic system, shared consumption, communication platforms, drivers of the development.

Постановка проблеми. Історично рушійною силою торгівлі споживчими товарами була різниця у забезпеченні ресурсами та умовами життя. Останніми роками значно розширилась пропозиція товарів та послуг на глобальному ринку, з'явилися нові матеріали та технології. Ріст споживання є особливо характерним для більш розвинувтих країн, у яких вищою є як частка споживання у ВВП (що можна вважати одним із основних індикаторів достатку населення), так і частка витрат на душу населення. Так, частка споживання у світовому валовому випуску у 2019 році становила 57,9%. Із розвитком нових технологій, поширенням Інтернету та зміною поколінь у світі у населення формуються нові паттерни споживання та споживчої поведінки. Так, саме зараз, за умови загострення екологічної кризи, активного розвитку набуває шерінгова економіка (інша назва – економіка спільного споживання), яка, на думку провідних дослідників, із бізнес-моделі стрімко перетворюється на окремий сектор глобальної економіки. Нині для населення стає пріоритетним отримання користності від товару, а не володіння ним. Саме цей принцип покладено у базис шерінгової економіки, яка у сучасному форматі як концепція виникла на початку 2010-х років. Така економічна модель не є абсолютно новою, проте в умовах глобальної інформатизації всіх сфер суспільства вона отримала новий стимул до розвитку, в її основу закладено принцип шерінгу: спільне використання товарів та послуг, а не володіння ними. В сучасних умовах розвитку економіка спільного споживання суттєво змінила взаємовідносини між економічними агентами, даючи змогу одночасно виступати і виробником, і споживачем, а також даючи можливість користування фінансовим прибутком від продукуюваної споживчої цінності за максимального зниження рівня транзакційних витрат, оскільки все більша частина товарів та послуг може бути розподілена без участі посередницьких структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних умовах розвитку формування такого сектору глобальної економіки, як шерінг, перебуває у полі зору та аналізу багатьох як учених, так і представників різних сфер бізнесу. Економіка спільного споживання стає предметом наукових дискурсів та однією з важливих тем наукових досліджень, зокрема шерінговій економіці присвячені наукові роботи таких дослідників, як Р. Ботсман, Б. Волш, Ф. Маззелла, Р. Роджерс, Д. Прабху, М. Спенс, Г. Левіс.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні особливостей формування та динаміки розвитку шерінгової економіки у глобальній економіці загалом та в Україні зокрема, визначенні регіональних та галузевих особливостей сучасного шерінгу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Шерінгова економіка (“sharing economy” від англ. “to share” – «ділитись») – це економіка спільного користування, соціально-економічне явище, яке трансформує споживчу поведінку, створює нові бізнес-моделі та змушує перебудувати більшість процесів в компаніях. Один з основних принципів – це доступ до користування, а не володіння якимось благом, тобто ця соціоекономічна система заснована на спільному користуванні матеріальними та людськими ресурсами й дає можливості для створення надійних відносин між будь-якою кількістю контрагентів, скорочення транзакційних витрат, часу та відстані майже до нуля завдяки створенню комунікаційного простору, який за допомогою смартфона чи комп'ютера є доступним у будь-якому місці та в будь-який час. Основними елементами в такому «комунікаційному просторі» є шерінгові інтернет-платформи, які використовуються для спрощення та прискорення транзакцій (наприклад, сервіси каршерінгу або інтернет-біржі фрілансерів), або сервіси онлайн-оголошень (класифайди), які допомагають встановлювати прямі, без посередників, зв'язки між споживачами та постачальниками товарів та послуг.

Варто зазначити, що концепція “sharing economy” (SE) стала об'єктом активного обговорення ще у 90-х роках ХХ ст., проте у 2008 році розпочався її інтенсивний розвиток, який пов'язують із глобальною кризою. Саме в цей період з'являються такі компанії, як “Airbnb” (2008 рік) та “Uber” (2009 рік). Одним із перших, хто почав застосовувати термін «шерінг-економіка» (синонімічною назвою є «коллаборативна економіка» або «економіка спільного користування»), був професор права Стенфордського університету Лоуренс Лессіг, автор книги “Remix”, яку було опубліковано у 2008 році. В ній стверджувалось, що з поширенням Інтернету глобальна економіка стає «гібридною», тобто розмивається поняття власності, адже все більше людей відмовляються платити за можливість володіти благом, проте готові здійснювати більш складні транзакції для того, щоб отримати можливість тимчасового користування. Саме цим, на думку Л. Лессіга, відрізняється економіка спільного споживання. У 2010 році сучасну концепцію SE сформував Рейчел Ботсман та Ру Роджерс, співавтори книги “What’s Mine Is Yours: Rise Of Collaborative Consumption” (з англ. «Що моє – твоє: стрімке зростання спільного споживання»), які ідентифікували довіру, на якій ґрунтується філософія економіки шерінгу, головною валютою майбут-

нього. Водночас, у 2010 році, журнал “Time” охарактеризував шерінгову економіку як одну з десяти глобальних ідей, які трансформують світ. Варто зазначити, що нині не існує єдиної точки зору щодо визначення сутності економіки спільного споживання, проте, на наш погляд, можливим є виокремлення її таких ключових характеристик:

- наявність надлишкових активів, тобто товарів, які власник готовий надати у тимчасове користування;

- цифрові платформи (інтернет-майданчики) для поєднання продавців та покупців, зокрема сайт, мобільні додатки;

- довіра між економічними агентами, заснована на основі відгуків та рейтингів (існує краудфандінгова рейтингова система: рейтинги споживачів та відгуки збираються, обробляються та чинять вплив на підсумковий рейтинг постачальника послуги або товару; соціальний ефект шерінгу сприяє зростанню загального рівня довіри в суспільстві);

- споживчий контент, зворотній зв'язок від користувачів, загальний доступ до інформації;

- ринкові ціни завдяки низькому рівню витрат.

Поширення шерінг-економіки серед представників середнього класу стало помітним не так давно; початкова ідея спільного споживання виникла в елітному сегменті для оренди літаків, резиденцій. Так, наприклад, у 2012 році був розроблений “JetSmarter”, що є додатком для забезпечення спільного користування літаками, що набув популярності серед заможних споживачів.

В сучасних умовах розвитку концепція спільного споживання впливає на функціонування більшості галузей глобальної економіки. На її базі виникла велика кількість бізнесів, які набули глобальних масштабів, зокрема пошук машин з водієм (“Uber”, “BlaBlaCar”, “Lyft”), короткотермінова оренда автомобілів (каршерінг), спільне використання автотранспорту (карпулінг), спільне фінансування проєктів (краудфандінг), спільна оренда офісних приміщень (коворкінг), популярними стають платформи для оренди житла, торгівлі товарами та надання послуг. Яскравим прикладом успіху практичної імплементації цієї бізнес-моделі є результат діяльності американської шерінгової компанії “Airbnb” (короткотермінова оренда квартир для ділових відряджень та мандрівок) порівняно з традиційними лідерами у глобальній готельній індустрії (табл. 1). Модель бізнесу

передбачає, що “Airbnb” отримує комісійний платіж як з орендодавця (близько 3%), так і з клієнтів (6–12%). При цьому компанія гарантує перевірку і верифікацію двох сторін угоди, зокрема завдяки тому, що отримує з клієнтів оплату до моменту їх заселення та перераховує її орендодавцю після.

Важливо зазначити, що нині відбувається наближення форматів ведення бізнесу крупних готельних мереж та платформ, що надають місця для розміщення. Так, керівництво мережі “Marriott” оголосило про створення нової платформи для оренди приватного житла. Компанія “Airbnb”, навпаки, мала намір придбати невеликі місцеві готелі.

Також шерінг-економіка сприяє більш ефективному розподілу ресурсів, скороченню екологічного навантаження. Крім того, така система дає змогу перейти на більш раціональні принципи споживання, що відповідають одній із цілей стійкого розвитку, задекларованих ООН, якою є забезпечення переходу до раціональних моделей споживання та виробництва.

Щодо обсягів цього сектору глобальної економіки, то, як засвідчують результати емпіричних досліджень, шерінг-економіка зростає експоненційно: згідно з прогнозами експертів консалтингової компанії “PwC”, потенціал росту обсягу ринку шерінгової економіки є значно вище за поточний рівень, загальний обсяг її виручки до 2025 року зростає у 22 рази і сягне 335 млрд дол. США проти 15 млрд. дол. США у 2015 році [3]. Таке зростання буде можливим за рахунок таких ключових секторів, як логістика, спільне користування фінансами, пошук персоналу, а також потокової передачі музики та відео. Експерти “McKinsey” прогнозують, що до цього часу половина глобальної економічної системи буде задіяна у спільних моделях споживання.

Варто зазначити, що цей сектор глобальної економіки розвивається нерівномірно та має певні країнові особливості, хоча нині важко статистично виокремити роль SE у господарському житті країни саме через відсутність єдиного підходу до її визначення. Проте низка дослідницьких центрів проводить власні оцінювання рівня її розвитку в різних країнах світу. Так, за оцінками Світового банку, Китай є світовим лідером шерінг-економіки: у 2018 році обсяг SE сягнув більш ніж 230 млрд. дол. США, що становить 1,67% ВВП країни. “Washington Post” зазначає, що в Китаї тепер можна орендувати не лише велосипеди, але й парасольки, пральні

Таблиця 1

Порівняння результатів діяльності шерінг-сервісу “Airbnb” та лідерів глобальної готельної індустрії, 2019 рік

Назва компанії	Кількість кімнат	Рік заснування	Ринкова капіталізація (дол. США)	Вартість власних нерухомих активів (дол. США)
Маріотт	1,1 млн.	1957	16 млрд.	985 млн.
Хілтон	745 000	1919	19 млрд.	9,1 млрд.
Airbnb	2 млн.+	2008	30 млрд.	0

машини, м'ячі, до недавнього часу можна було орендувати індивідуальні місця для сну. Це пов'язано, по-перше, з високим ступенем поширеності мобільних платежів (у 2018 році обсяг транзакцій у Китаї майже у 50 разів перевищив рівень у США), по-друге, з державною підтримкою та прагненням уряду країни до співпраці з компаніями, що функціонують у сфері шерінг-економіки. За прогнозами Національного інформаційного центру КНР, до 2025 року частка шерінг-економіки становитиме 20% ВВП, незважаючи на суттєве скорочення темпів її зростання, що було спричинено глобальною пандемією.

За оцінками Європейської комісії, обсяг шерінгової економіки в ЄС-28 у 2016 році сягнув 26,5 млрд. дол. США (близько 0,17% сукупного ВВП країн), водночас експертами "PwC" прогнозується, що за умови розроблення та імплементації правильних регуляторних підходів урядів країн ЄС до функціонування ринку шерінгової економіки в майбутньому завдяки послугам з оренди житла, фінансовим, транспортним та іншим професійним та непрофесійним послугам він зможе збільшити обсяг економіки інтеграційного об'єднання на 160–572 млрд. євро, тобто на 2% (за даними МВФ, загальний обсяг європейського ВВП у 2019 році склав 20 трлн. євро). Водночас варто зазначити, що у 2016 році Європейська комісія, оприлюднила доповідь "A European Agenda For The Collaborative Economy", у якій його автори порекомендували не обмежувати торговельні онлайн-платформи та класифайди, проте наголосили на тому, що шерінгові платформи не мають права поширювати особисту інформацію та порушувати авторське право. Серед усіх країн регіону SE є найбільш розвинутою у Франції (25% сукупного обсягу шерінг-економіки ЄС-28), Великобританії (17%), Польщі (10%) та Іспанії (10%). Загалом на сім європейських країн (окрім зазначених, до цієї групи включені Німеччина, Італія та Данія) припадають 80% загальних доходів шерінг-економіки ЄС-28. Загалом аналітики передбачають, що, незважаючи на глобальну пандемічну кризу, економіка шерінгу в ЄС у найближчі 10 років буде щорічно зростати на 35%, що майже у 10 разів швидше, ніж вся економіка об'єднання [2].

Вплив SE на ВВП не є однозначним: з одного боку, домогосподарствами створюється додана вартість, що приводить до зростання ВВП, з іншого боку, спільне споживання скорочує попит на товари та послуги, що призводить до скорочення виробництва та зниження темпів зростання ВВП. Проте SE перетворюється на важливу складову частину як національної, так і глобальної економіки, тому її внесення до офіційної статистики обговорюється у низці країн, зокрема в Японії, Південній Кореї, Китаї.

Варто зазначити, що експерти виокремлюють певні демографічні особливості розвитку глобального ринку шерінгової економіки. Так, відповідно до огляду, оприлюдненого у 2019 році Всес-

вітнім економічним форумом, автором якого є бізнес-консультант Ейпріл Рінне, існує такі чотири демографічні тренди, які визначають напрям розвитку шерінгової економіки: типовими користувачами шерінг-рішень є жінки віком 18–24 років, батьки неповнолітніх дітей, домогосподарства із середнім і нижче рівнем доходу. Важливу роль у підтримці шерінг-економіки, за оцінками ВЕФ, відіграють жінки, які все активніше залучаються до розвитку суспільства й частіше цікавляться сервісами спільного споживання. Нарешті, за даними ВЕФ, до 2020 року стала помітною ще одна «демографічна підтримка» цього сектору глобальної економіки – похилі люди. Згідно із загальносвітовими трендами, вони все довше ведуть активний спосіб життя і все частіше звертаються за допомогою до сервісів, де частка молодих людей завжди переважала.

Варто зазначити, що сучасний розвиток шерінгової економіки, незважаючи на глобальну пандемію та спричинену нею рецесію, відбувається завдяки дії таких драйверів.

1) Пірінгові (тобто ті, що ґрунтуються на паритеті всіх учасників) соціальні мережі та технології реального часу кардинально трансформували паттерн поведінки величезної кількості суб'єктів глобальної економічної системи. Вони сприяють прямій комунікації користувачів між собою, причому як окремих особистостей, так і цілих організацій. Великі обсяги особистих даних користувачів сьогодні перебувають у відкритому доступі, а мобільні технології стали більш ніж доступними.

2) Кількість населення Землі зростає, і до 2050 року воно становитиме близько 9,3 млрд. осіб. За даними ООН, буде урбанізовано 64,1% населення країн, що розвиваються, та 85,9% розвинутих країн. Зростаюча густина населення міст приведе до посилення необхідності спільного користування ресурсами та послугами.

3) З кожним роком будуть зростати нерівність доходів та соціальна поляризація населення. Викладач Гарвардського університету Стівен Штраус зазначив, що різниця між доходами багатих та бідних верств населення стане однією з рушійних сил подальшого розвитку шерінгової економіки.

4) Людство все частіше буде зазнавати глобальних фінансових, екологічних та соціальних криз. За сучасної кризи, викликані глобальною пандемією, що призвела до скорочення доходів, зростання безробіття та невпевненості у завтрашньому дні, люди змушені більш прискіпливо контролювати свої витрати.

5) Відіграють роль численні стихійні лиха, наприклад каліфорнійські пожежі, землетруси, цунами, урагани.

6) Сьогодні у світі відбуваються соціальні коливання, що приводять до змін та нових викликів для глобальної економіки.

7) Стрімко зростає волатильність вартості природних ресурсів, людство все частіше починає звертатись до альтернативних джерел енергії.

Сучасні економічна та екологічна кризи є ще одними причинами достатньо стрімкого розвитку шерінгової складової частини глобальної економіки: шерінг-сервіси допомагають економити, а суспільство все більше усвідомлює важливість зниження рівня споживання. У своєму дослідженні низки шерінгових платформ і сервісів професор економіки Колорадського університету Андерс Фремстад зазначає, що вони здійснюють значний внесок у скорочення обсягів речей, що викидають на звалища. Він вказує на те, що спільне використання речей та житла здатне знизити ступінь екологічного навантаження на довкілля. Згідно з дослідженням Каліфорнійського університету, кожний автомобіль, який перебуває у спільному користуванні, здатен замінити від 9 до 13 машин. Самі ж шерінгові інтернет-сервіси, переважно міжнародні, також проводять дослідження щодо зменшення екологічного впливу, хоча такі дослідження не є незалежними та завжди прозорими, оскільки не розкривають методик розрахунку. Так, "Airbnb" на своєму офіційному сайті оприлюднив дані, що американським гостям, які користуються цим сервісом, вдалося зберегти води в обсязі, еквівалентному 270 басейнам олімпійського масштабу, а європейським – 1 100. Французький сервіс каршерінгу "BlaBlaCar" наводить інформацію, що за час його функціонування було збережено близько 700 000 тон викидів CO₂. Засновник американської платформи "Uber" у своїй доповіді наголосив на тому, що завдяки сервісу "uberPOOL", що дає можливість розділити таксі та вартість поїздки разом із подорожнім, який слідує тим же маршрутом, за перші 8 місяців його функціонування було «зеконормлено» майже 13 млн. км, а викиди CO₂ лише у Лос-Анджелесі вдалося скоротити на 1 400 тон. Проте є дослідники, які не вважають, що висновок про зниження екологічного навантаження за рахунок шерінгової економіки, є однозначним. Наприклад, можна зробити висновок, що більш дешеве житло вмотивує людей більше мандрувати, що призведе до зростання викидів CO₂ або більш доступний каршерінг призведе до того, що люди будуть менше користуватись більш екологічним громадським транспортом.

Водночас варто зазначити, що подальший розвиток SE потребує створення системи адекватної правової регламентації. Цей сектор глобальної економіки характеризується швидким прийняттям інновацій, стрімким зростанням шерінг-сервісів, споживчого попиту в тій або іншій ніші, а також паритетним ставленням до всіх учасників транзакцій. Нині існує декілька ключових проблемних аспектів у регулюванні цієї сфери.

По-перше, головною перепоною регулювання економіки цього типу є необхідність швидкого реагування на трансформації, які відбуваються, що досить часто є фактично неможливим через вимоги законодавчого процесу. Як наслідок,

тоді, коли необхідні зміни набувають чинності, у SE формуються нові тенденції, що вимагають додаткової регламентації. Це приводить, зокрема, до того, що великі за обсягом бізнес-структури зареєстровані як прості форми підприємництва, оскільки їм неможливо здійснювати діяльність у інший спосіб. Крім того, в результаті неузгодженості дій влади іноді на різних рівнях приймаються протилежні норми, що регламентують діяльність суб'єктів шерінгової економіки. Так, наприклад, в Оттаві діяльність "Uber" перебуває під заборонаю, тоді як на решті території Канади компанія, навпаки, отримує суттєві пільги з боку муніципалітетів [5].

По-друге, оскільки в економіці спільного споживання стороною оферти виступають незалежні підрядники (наприклад, водії в "Uber" або орендарі в "Airbnb"), шерінг-сервіс фактично не несе відповідальності за якість послуг, що надаються, збільшуючи прибуток за рахунок зниження витрат, необхідних для здійснення такого контролю. Проте сервіси впроваджують власні форми моніторингу та гарантії безпеки (наприклад, реєстрацію у профілі лише за умови пред'явлення документа, що засвідчує особу), отже, виконання функцій держави частково переноситься на приватні компанії [6].

По-третє, така бізнес-модель скорочує податкові збори, оскільки сервіси досить часто рекомендують сторонам транзакції здійснювати податкові відрахування самостійно (наприклад, орендарів в "Airbnb"), проте не змушують і не контролюють. Додатковою особливістю оподаткування є той факт, що у низці країн (США, Великобританія тощо) особи, що надають послугу (незалежні підрядники), розглядаються державою як представники малого бізнесу, що приводить до застосування по відношенню до них більш високих ставок оподаткування, що збільшує соціальну незахищеність бідних прошарків населення, оскільки саме вони виступають у ролі незалежних підрядників (наприклад, таксиста або кур'єра). Крім того, діяльність частини компаній, що належать до SE, не сплачують податки, що є обов'язковими для традиційних компаній. Так, наприклад, компанії, які надають місця для тимчасового проживання, не сплачують туристичний збір.

По-четверте, велику складність для здійснення централізованого регулювання являють собою особливості встановлення цін. Частина сервісів встановлює ціни централізовано (наприклад, служби таксі), тоді як інші надають користувачам свободу для самостійних домовленостей.

Висновки. В сучасних умовах розвитку саме завдяки стрімкому розвитку інформаційно-комунікаційного простору формуються нові патерни споживчої поведінки, що приводить до формування нових секторів та ринків глобальної економіки, одним з яких є шерінг-економіка. Економіка спільного користування являє собою пряму взаємодію між двома сторонами, одна з яких володіє ресурсами, проте не вико-

ристовує їх, а інша має намір ці ресурси тимчасово орендувати для задоволення власних потреб. Це соціально-економічне явище покликане вирішити проблеми, які гостро стоять перед суспільством, перш за все неефективне використання ресурсів. Таким чином, процес споживання набуває повністю нового формату, де задоволення потреб є можливим із порівняно меншими витратами, що є важливим у сучасних кризових умовах розвитку глобальної економіки. Водночас виникає проблема регулювання цього сектору. Так, для того, щоб регулювання шерінг-економіки відповідало вимогам ринку, державам необхідно розробити нові принципи, які дають змогу швидко адаптуватись до високо динамічних трансформацій глобального бізнес-середовища. Нині дещо застарілі правила, невідповідна організаційна структура, а також відсутність міжурядової взаємодії (як між державами, так і в межах країни) приводять до гальмування розвитку шерінг-економіки і перешкоджають додатковим інноваціям у цій сфері.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Botsman R., Rogers R. *What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption*, Harper Business, 2010.
2. *Sharing or paring? Growth of the sharing economy*. PwC. 2015.
3. Study to monitor the economic development of the collaborative economy at sector level in the 28 EU Member States.

URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0cc9aab6-7501-11e8-9483-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-72448580>.

4. Car sharing unlocked. ING Economics Department, October 2018.
5. Dostmohammad S., Long J. *Regulating the sharing economy: applying the process for creative destruction*. Dalhousie University. 2015.
6. Cohen M., Sundararajan A. *Self-regulation and innovation in the peer-to-peer sharing economy*. *U. Chi. L. Rev. Dialogue*. 2015. T. 82. P. 116.

REFERENCES:

1. Botsman R., Rogers R. *What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption*, Harper Business, 2010.
2. *Sharing or paring? Growth of the sharing economy*. PwC, 2015.
3. Study to monitor the economic development of the collaborative economy at sector level in the 28 EU Member States. URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0cc9aab6-7501-11e8-9483-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-72448580>.
4. Car sharing unlocked. ING Economics Department, October 2018.
5. Dostmohammad S., Long J. *Regulating the sharing economy: applying the process for creative destruction*. Dalhousie University. 2015.
6. Cohen M., Sundararajan A. *Self-regulation and innovation in the peer-to-peer sharing economy*. *U. Chi. L. Rev. Dialogue*. 2015. T. 82. P. 116.